

İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİNİN SENDİKALARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: MALATYA İL MERKEZİ ÖRNEĞİ

AN EVALUATION OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS' OPINIONS ABOUT IN EDUCATIONAL UNIONS TO ACCORDING VARIOUS VARIABLES: CASE OF MALATYA CITY

Tezcan YASAN*

Özet: Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmen ve yöneticilerin eğitim sendikalarına ilişkin görüşlerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini, 2007–2008 öğretim yılında Malatya il merkezinde çalışmakta olan ilköğretim okulu öğretmen ve yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 24 ilköğretim okulunda görev yapan 323 öğretmen ve 43 yöneticiden oluşmaktadır. Karşılaştırmalarda bağımsız örneklemler için t-testi, tek yönlü varyans analizi, belirlenen farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe Testi, normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ise parametrik olmayan maddelere (non-parametrik) Mann-Whitney U Testi ile Kruskal Wallis H-Testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, sendikali ve sendikasız eğitim çalışanlarının görüşleri arasında (23. madde hariç) bütün maddelerde anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, branş, kıdem ve öğrenim durumu değişkenlerine göre bazı maddelerde anlamlı farklılıklar bulunurken, eğitim çalışanlarının görev türü değişkenine göre maddeler arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Sendikaları, Sendikalaşma, Memur Sendikacılığı.

ExtendedAbstract: In this study, which is in a descriptive research design, it is aimed to determine the perceptions of teachers and administrators working at primary schools about the educational unions according to various variables. The population of this study consists of primary school teachers and administrators working at Malatya downtown at 2007-2008 academic years. The sample of this study consists of 323 teachers and 43 administrators working at 24 primary

---

* İl Eğitim Denetmen Yrd., Mardin İl Millî Eğitim Müdürlüğü, tezcanyasan@gmail.com

schools that were selected randomly from the population. In comparisons, (unrelated) t test, variants analysis, Kruskal-Wallis H test and Mann-Whitney U test have been utilized for independent samples. The results of this study showed that there were meaningful differences between the views of trade union member and nonunion at all items. While there were meaningful differences between the views of teachers according to the variables of gender, branch, seniority, and education level, there were not meaningful differences between the views of teachers only according to the variable of type of task. Democracy requires participation, consensus, equalitarianism and pluralism (Özdemir, 1987). Trade unionism is a complementary element of democracy and also an integral part of democracy. Free and independent trade unions are supportive parts of democracy (Tortop, 2005: 142). In our country, teachers have a special place among civil servants. With teachers' large share in the total number of civil servants, teacher unions' will possibly be more and more important. Although teacher unions suffer from the lack of experience in this country, they are expected to make serious contributions to education life. For this reason, it is important to put forward teachers' views on trade unionism. The purpose of this paper is to determine the perceptions of teachers and administrators working at primary schools about the educational unions according to various variables. In this study, a survey based descriptive design was used. After the related literature was examined, the theoretical framework was constructed and the questionnaire was drafted. The instrument used for data collection in this study was originally developed by the researcher. Before this draft was administered, the opinions of specialists, administrators and teachers were taken about the content and the language of this questionnaire and the necessary improvements were made. According to the results, Cronbach Alpha Coefficient was 0,8564 for the overall questionnaire. This study was carried out in Malatya city centre (total 3508 administrators and teachers who work at 163 primary schools) in 2007-2008 academic year. Using stratified sampling method, 43 administrators and 323 teachers working at 24 schools were selected randomly. A total of 366 questionnaires were validated and evaluated. The questionnaire that has 24 items was administered to these administrators and teachers. Data were analyzed by SPSS program. In comparisons, T-test and Mann-Whitney U test (for the variables of gender, branch, type of task and being a member of the union), One Way ANOVA and Kruskal-Wallis tests (for seniority and education level) were utilized to analyze the data. The results of this study showed that there were meaningful differences between the views of the trade union members and the ones that have no membership. While there were meaningful differences between the views of participants according to the variables of gender, branch, seniority and education level, there were not meaningful differences between the views of participants only according to the variable of type of task. According to the T-

Test results (which has been made between males: N=238 and females: N=128), there were meaningful differences between the views of the men and women trade union members at the first item. At the first item, the ideas of women were more negative than the ideas of men. According to the T-Test results (which has been made between class teachers: N=219 and branch teachers: N=147), there were meaningful differences between the views of participants. At the items of 5 and 21, branch teachers have more positive opinions than class teachers. According to the One-Way ANOVA results (which has been made between the education levels of associate degree: N=77, undergraduate: N=274 and graduate: N=15), there were meaningful differences among groups at the item of 22. Scheffe test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the groups of associate degree and undergraduate at the item of 22. According to the results of Kruskal Wallis test, there were meaningful differences among education level groups at the items of 2 and 5. Kruskal Wallis test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the groups of associate degree and undergraduate at the items of 2 and 5. Kruskal Wallis test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the groups of associate degree and graduate at the item of 5. Participants were divided into three tenure groups: (1) 1-10 year, N= 119; (2) 11-20 year, N=153; (3) 21 year and above, N: 94. According to the One-Way ANOVA results, there were meaningful differences among tenure groups at the item of 5. At this item, less tenured participants had more positive opinions about educational unions. Scheffe test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the tenure groups of 1-10 year and 20 year and above at the item of 22. According to the results of Kruskal Wallis test, there were meaningful differences among tenure groups at the items of 6 and 22. Kruskal Wallis test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the tenure groups of 1-10 year and 20 year and above at the items of 6 and 22. Kruskal Wallis test showed that there was a significant difference between the opinions of participants in the tenure groups of 11-20 year and 20 year and above at the item of 6. T test and Mann Whitney U test showed that there were meaningful differences between the views of the trade union members and the ones that have no membership at all items except for the item of 23. The results of this study showed that most of the educational staff viewed trade unionism in this country as insufficient. Both the members of the unions and the ones that have no membership shared this view. There were meaningful differences between the views of the trade union members and the ones that have no membership, as it was found similarly at Gemici's (2008) research. As Yıldırım's (2007) and Aldatmaz's (2002) researches revealed, the results of this study showed that they want a legislative regulations that facilitate striking and collective bargaining. The results of this study also showed that women do not give much importance to unionization as it was found

similarly by Boyacı (1994), Çınar (2008) and Aldatmaz (2002). Results imply that trade unions are not independent in their relationships with political entities.

Keywords: Educational Union, Unionization, Official Unionism.

1. GİRİŞ

Liberal ekonomi anlayışı, işverenlerle çalışanlar arasındaki ilişkilerin serbestçe, özgür iradeleriyle düzenlenmesini öngörmektedir. Ekonomik olarak güçlü olan işverenin, çalışanları baskı altına almasından dolayı devletin, çalışanları korumak için yasal düzenlemeler yapması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Çalışanların örgütlenmeleri ve sendikaların kurulmaları bu zorunluluktan doğmuştur (Erten 1971, 324; Yüksel 2000, 234; Can, Akgün ve Kavuncubaşı 1998, 338).

Sanayileşme hareketinin ortaya çıkardığı sorunlara tepki olarak doğan (Yorgun 2007, 67), üyelerinin hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla (Tokol 2002) işverenlere karşı çalışanları kısmen veya bütün olarak temsil etmek için kurulmuş (Lieberman 2000, 9) ve üyeler arası dayanışmayı esas alan kurumlar olan (Yüksel 2000, 238) sendikalar, günümüzde belli başlı baskı gruplarından (Tortop 2005, 142) birini oluşturmaktadır. Sendikalar esas olarak, üyelerinin çıkarlarına hizmet etmek için kurulmuşlardır. Bu çıkarlara hizmet sürecinde sendikalar, aynı zamanda çalışma gücünün niteliğine, çalışma pazarlarının verimliliğine ve personel yönetiminin etkililiğine etki etmektedir (Cappelli 1989).

Sendikacılık, 20. yüzyılda işçilerin haklarını toplu olarak korumak için örgütlenmeleri ile başlamış ve çağımızda hızlı olarak gelişmiştir (Tortop 2005, 142). Sendikaların ülkemizdeki oluşumları, dünyadaki yapılanmalarına göre daha yakın bir geçmişe dayanmaktadır (Erten 1971, 323–324). Memur sendikalarının kuruluşu ve geçmişi ise, işçi sendikalarına göre daha geç başlamış ve bu sendikalara karşı geliştirilen tepki işçi sendikalarına gösterilen tepkiden daha büyük olmuştur (Mutlu 2000, 20; Tortop 2005, 143; Turan 1999). Endüstriyel ilişkiler sisteminin en çok tartışılan konularından biri olan memur sendikacılığı, kabul edilen bir görüş olmakla birlikte uzun süre çok ciddi itirazlara uğramıştır (Ünsal 1999, 15–16).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Antlaşması, ILO'nun 87, 98 ve 151 sayılı sözleşmeleri, sendikal

örgütlenmeyi güvence altına alan önemli uluslararası belgelerdir. Sendikalarla ilgili hukuksal yapılanmaya bakıldığında, hemen hemen tüm ülkelerde özel sektörlerde çalışanların örgütlenme hakkı yasalarca tanındığı halde, aynı hakkın kamu görevlileri için her zaman söz konusu olmadığı görülmektedir (Mutlu 2000, 23). Ülkelerin ulusal düzenlemelerinde ayrılıklar bulunmakla birlikte dünyadaki genel eğilim kamu çalışanlarına sendika hakkının tanınması yönündedir (Gülmez 1996, 43). Ülkemizde memurlara ilk kez sendikal örgütlenme hakkı, 1961 Anayasası ile tanınmıştır. 1961 Anayasasının 46. maddesinde yer alan “İşçi niteliği taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin bu alandaki hakları kanunla düzenlenir.” hükmü konulmuş fakat 1971 yılında yapılan değişikliklerle kaldırılmıştır (Tortop 2005, 143; Gözübüyük 2000, 183; Gülmez 2002, 110). Diğer yandan Devlet Memurları Kanununun sendika kurma hakkına ilişkin 22. maddesi ve 624 sayılı Devlet Personel Sendikaları Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece devlet memurları, sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkından yoksun bırakılmışlardır (Gözübüyük 2000, 183; Gülmez 2002, 109–112).

1982 Anayasası ise, sendika kurma ve sendikalara girme hakkını 51. maddesinde işçi ve işverenlere tanımış olmasına karşın devlet memurlarının sendika kurma hakkından söz etmemiş ve bu hakkı yasaklayan bir tutum içine de girmemiştir (Gözübüyük 2000, 183). 51. maddenin memurların sendikalaşmasına engel olmadığı yargı kararlarıyla ortaya konulmasına rağmen, memurların sendika hakkının varlığı tartışma konusu olmuştur (Gülmez 2002, 165). 1982 Anayasasının 53. maddesine 1995 yılında eklenen fıkra ile memurlara sendika ve toplu görüşme hakkı tanınmıştır. Devlet Memurları Kanunu’nda 1997 yılında yapılan değişiklikle (değişik 22. maddesi) devlet memurlarının, anayasada ve özel kanunda belirtilen hükümler uyarınca, sendika ve üst kuruluşlar kurabilecekleri ve bunlara üye olabilecekleri düzenlenmiştir. 12 Temmuz 2001’de 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanundan önce kurulan memur sendikaları olmakla beraber bu kanun ile birlikte memur sendikaları yasal bir nitelik kazanmıştır.

Ülkemizde memurların örgütlenmelerinde öğretmenlerin ayrı bir yeri bulunmaktadır. Öğretmenlerin memur sayısı içerisinde büyük bir orana sahip olması ve yasal haklar konusunda bilinçli olması bu önemi daha da artırmaktadır (Yıldırım 2007). Kamu görevlileri veya memur sendikacılığı içerisinde yer alan eğitim sendikalarının ülkemizde birikim ve tecrübeleri az olmakla birlikte eğitim çalışma hayatına olumlu katkılarda bulunması beklenmektedir. Bu nedenle, eğitim çalışanlarının sendikalara ilişkin görüşlerini ortaya koymak önem arz etmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma kapsamında Malatya İl Merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin eğitim alanında sendikaların rolüne ve mevcut eğitim sendikalarının işlevine ilişkin görüşlerin ortaya konulması, değerlendirmelerde bulunulması ve bu doğrultuda öneriler geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin sendikalara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, eğitim durumu, branş, kıdem, görev ve sendikaya üye olup olmama değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

2. YÖNTEM

İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri çerçevesinde eğitim sendikalarına ilişkin algılarının belirlenmesini amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

2. 1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Malatya İli merkez ilçede yer alan 163 ilköğretim okulunda görev yapan yöneticiler (müdür ve müdür yardımcıları) ve 3508 öğretmenden oluşmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın örneklemi, 2007–2008 öğretim yılında adı geçen evrende merkez ilçedeki dört eğitim bölgesindeki tesadüfî örnekleme yoluyla seçilmiş 24 ilköğretim okulunda görev yapan 43 yönetici ve 323 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü, Krejcie ve Morgan (1970) tarafından hazırlanan “Belirlenmiş Bir Nüfustan Belirli Örneklem Belirleme Tablosu” kullanılarak bulunmuştur.

Çizelge 1’de katılımcılara ait kişisel özellikler verilmiştir.

Çizelge 1: Araştırmaya Katılan Eğitim Çalışanlarının Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

DEĞİŞKEN		f	%
Cinsiyet	Erkek	238	65,0
	Kadın	128	35,0
Eğitim Durumu	Ön Lisans	77	21,0
	Lisans	274	74,9
	Lisansüstü	15	4,1
Branş Durumu	Sınıf Öğretmeni	219	59,8
	Branş Öğretmeni	147	40,2
Kıdem Durumu	1–10 yıl	119	32,5
	11–20 yıl	153	41,8
	20 yıl ve üzeri	94	25,7
Görev Durumu	Yönetici	43	11,7
	Öğretmen	323	88,3
Sendikalı Olma	Sendika Üyesi	227	62,0
	Sendika Üyesi Değil	139	38,0
TOPLAM		366	100

Araştırmaya katılanların % 65'inin erkek, %35'inin kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 21'i ön lisans, % 74,9'u lisans ve % 4,1'i yüksek lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların % 59,8'ini sınıf öğretmeni, % 40,2'sini branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Eğitim çalışanlarının % 32,5'i 1–10 yıl, % 41,8'i 11–20 yıl ve % 25,7'si 20 yıl ve üzerinde çalıştıkları saptanmıştır. Katılımcıların % 11,7'sini yöneticiler, % 88,3'ünde öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcıların % 62'sinin sendikalı, % 38'inin sendikasız olduğu görülmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın kuramsal çerçevesi, alanyazın taraması ile yapılmıştır. Bu tarama sonucunda bilgi toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından 27 maddelik ölçme aracı geliştirilmiş ve ilköğretim okulu yöneticilerine ve öğretmenlerine uygulanmıştır. Uygulanan ölçme aracı sonunda elde edilen veriler, SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Ölçme aracının yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda 8, 9 ve 10. maddeler iki faktörde yüksek yük değerine sahip olduğu için ölçekten çıkartılması uygun görülmüştür. Bu nedenle 24 maddeden oluşan ölçme aracı kullanılmıştır. Anketin güvenilirlik analizi yapılmış ve toplam Cronbach Alpha değeri (güvenilirlik katsayısı) 0,8564 olarak bulunmuştur. Madde geçerliğine kanıt olarak madde test kolerasyonları hesaplanmıştır. Madde test korelasyonlarının 0,8389 ile 0,8709 arasında değiştiği saptanmıştır. Likert tipi beşli dereceleme ölçeği şeklinde uygulanan bu ankette her bir madde, “hiç katılmıyorum (1)”, “katılmıyorum (2)”, “kısmen katılıyorum (3)”, “katılıyorum (4)” ve “tamamen katılıyorum (5)” şeklinde derecelendirilip bu sorulara ilişkin benimsenme düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama aracı, Malatya İl merkezindeki 4 eğitim bölgesinde görev yapan 43 yönetici ve 323 öğretmene araştırmacı tarafından ulaştırılmış ve toplanmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin cinsiyet, branş, görev ve sendika üyesi olma/olmama değişkenlerine göre görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek üzere t-testi, kıdem ve eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek üzere “One Way ANOVA” yapılmıştır. Yapılan Levene Testi sonucunda anlamlı farklılığın belirlendiği, normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ise parametrik olmayan maddelere (non-parametrik) cinsiyet, branş, görev ve sendika üyesi olup olmama değişkenlerine Mann-Whitney U Testi ile kıdem ve eğitim durumu değişkenlerine Kruskal Wallis H-Testi uygulanmıştır. Güven aralığı % 95 olarak ve $P < 0,05$ değeri anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerin eğitim sendikalarına ilişkin görüşleri bağımsız değişkenler dikkate alınmadan Çizelge 2’de görülmektedir.

Çizelge 2: Araştırmaya Katılan Grubun Eğitim Sendikalarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Puanları

NO	Yönetici ve Öğretmen Görüşleri	$\bar{X}$	S
1	Sendikalar, eğitim alanında gereklidir.	3.95	1.22
2	Sendikalar, eğitim çalışanları için yararlıdır.	3.71	1.21
3	Sendikaya üye olmak eğitim hizmetini engeller.	2.05	1.07
4	Sendikalar eğitim kurumları için de yararlıdır.	3.49	1.22
5	Eğitim sendikaları, belli siyasi fikirlere göre yapılanmıştır.	4.20	0.94
6	Eğitim sendikaları, ülkenin eğitim sorunlarına yeterince fikir ve proje üretememektedir.	3.92	1.05
7	Eğitim sendikalarının sorunlar hakkında verdiği tepkiler yetersizdir.	3.95	0.95
8	Eğitim sendikaları çalışma hayatına büyük etkiler yapmaktadır.	2.60	1.01
9	Sendika, üyelerinin çıkarlarını korumaktadır.	3.01	1.07
10	Sendika, eğitim kurumlarının yönetimine yardımcı olmaktadır.	2.47	1.00
11	Sendikalar, demokratik bir mücadele vermektedir.	2.92	1.06
12	Sendikalar, ekonomik bir mücadele vermektedir.	2.97	1.06
13	Sendikalar, üyelerinin haklarının korunmasında her türlü riski almaktadır.	2.44	1.05
14	Sendikalar; dil, din, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin bütün üyeleri arasında birlik ve dayanışmayı sağlamaktadır.	2.54	1.14
15	Sendikalar, üyelerinin atanma, yer değiştirme ve mesleğinde ilerleme hakkında adil ve tarafsız yararlanmasını sağlar.	2.47	1.13

16	Sendikalar, üyelerinin sosyal, ekonomik, akademik, hukuksal, kültürel özlük haklarını korur ve geliştirir.	2.77	1.10
17	Sendikalar, mağdur edilen üyelerine maddi, hukuki ve sosyal yardımlar yapar.	2.69	1.09
18	Sendikalar, eğitimin her kademesinde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması için çalışır.	2.80	1.10
19	Sendikalar, eğitim çalışanlarını temsil etmektedir.	2.98	1.09
20	Sendikalar, eğitim sorunları ile ilgili kamuoyu oluşturabilmektedir.	2.82	1.05
21	Sendikalar, ortak bir mesleki bilinç oluşturmaktadır.	2.56	1.10
22	Sendikalar, siyasi iktidara, partilere ve diğer toplum kuruluşlarına karşı bağımsızdır.	2.21	1.17
23	Eğitim sendikalarının çalışmaları yetersizdir.	3.65	0.99
24	Eğitim sendikaları, grev ve toplu sözleşme hakkına sahip olmalıdır.	3.88	1.22

Çizelge 2'ye göre; ilköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri, sendikaların eğitim alanında olması gerektiğini belirtmekle birlikte mevcut eğitim sendikalarının belli siyasi fikirlere göre yapılandığı görüşünü yüksek düzeyde ifade etmektedirler. İlköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri, sendikaların çalışma hayatında büyük etkileri olmadığını, sorunlar hakkında yeterli çözümler üretmediğini ve bu sorunlara verilen tepkilerin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Bunun için toplu sözleşme ve grev hakkına sahip olunması yönünde görüş belirtmektedirler.

Çizelge 3'de görüldüğü üzere sendikalara ilişkin olarak kadın ve erkek eğitim çalışanlarının görüşleri arasında 1. maddede 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunduğu görülmektedir.

Çizelge 3: Araştırmaya Katılan Grubun Cinsiyet Değişkenine Göre Parametrik Maddelerdeki Görüşleri (T-Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde No	Erkek (N=238, %65,0)	Kadın (N=128, %35,0)	t	P	SD
----------	----------------------	----------------------	---	---	----

	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
1	4,07	1,20	3,71	1,22	2,687	0,008*	364

$P < .05^*$

Bulgular ışığında sendikaların eğitim alanında gerekliliği konusunda kadın eğitim çalışanları, erkek eğitim çalışanları ile karşılaştırıldığında daha olumsuz yaklaşım sergilemektedirler. Kadın eğitim çalışanları kamu hizmeti yanında evinde çocuk yetiştirme ve bakımı, ev işleri vb. sorumlulukları yerine getirdiği için sendikanın eğitim alanında gerekliliği noktasında fazla ilgi göstermediği söylenebilir.

Yapılan araştırmalar, kadınların sendika üyeliklerinde azınlıkta olduğunu, üye sayılarının yüksek olduğu durumlarda bile yönetimlerde ve sendikal faaliyetlerde üye sayılarıyla orantılı olarak temsil edilmediklerini göstermektedir (Toksöz ve Erdoğan 1998, 40). Tokol (1998), Toksöz (1994), Toksöz ve Sayılan (1998) ve Tokol (2002) yaptıkları çalışmalarda kadın çalışanların sendikalara katılımlarının düşük olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Çizelge 4'e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim değişkenine göre sendikalara ilişkin görüş farklılıklarını belirlemek üzere parametrik maddeler üzerinde yapılan Varyans analizi sonucunda 22. madde de Scheffe testine göre 0,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Çizelge 4: Araştırmaya Katılan Grubun Eğitim Durumu Değişkenine Göre Parametrik Maddelerdeki Görüşleri (Varyans Analizi Sonuçları)

Madde No	Ön Lisans (a) (N=77 % 21.0)		Lisans (b) (N=274, %74.9)		Lisansüstü (c) (N=15, %4.1)		Varyans		Fark Olan Gruplar (Scheffe)
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	F	P	
22	2.55	1.24	2.10	1.13	2.40	1.24	4.846	0.008*	a-b

$P < .05^*$

Sendikaların “Siyasi iktidara, partilere ve diğer toplum kuruluşlarına karşı bağımsızdır.” maddesine ön lisans mezunu çalışanlar ($\bar{x}=2,55$) ile lisans mezunu çalışanlar ($\bar{x}=2,10$) katılmamakla birlikte ön lisans mezunu çalışanların sendikaların bağımsız olma ilkesi noktasında lisans mezunu çalışanlara göre daha fazla iyimser oldukları görülmektedir. Lisans mezunu çalışanların, sendikaların örgütsel davranışlarını daha fazla sorgulamakta olduğu ifade edilebilir.

Anlamli farkın saptandığı bu maddede de, ön lisans mezunu eğitim çalışanlarının sendikaların işlevlerine yönelik algılarının, lisans mezunu eğitim çalışanlarının algılarına oranla daha olumlu olduğu görülmektedir.

Çizelge 5'e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin eğitim değişkenine göre sendikalara ilişkin görüşleri arasında parametrik olmayan maddeler üzerinde yapılan Kruskal Wallis Testi sonucunda 2 ve 5. maddelerde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Çizelge 5: Araştırmaya Katılan Grubun Eğitim Değişkenine Göre Parametrik Olmayan Maddelerdeki Görüşleri. (Kruskal Wallis Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde NO	Ön Lisans (a) (N=77, % 21.0)	Lisans (b) (N=274, % 74.9)	Lisansüstü (c) (N=15, % 4.1)	sd	X ²	P	Fark Olan Gruplar (MW U)
	Sıra Ortalamaları						
2	211,14	174,97	197,47	2	7,859	0,020	a-b
5	153,36	189,75	224,13	2	11,047	0,004	a-b, a-c

Bu görüşlere göre; sendikaların “eğitim çalışanları için yararlı olduğu” maddesine ön lisans mezunu çalışanlar (sıra ort.: 211,14), lisans mezunu çalışanlara (sıra ort.: 174,97) oranla daha fazla katılmaktadır. 5. maddede yer alan “eğitim sendikaları, belli siyasi fikirlere göre yapılmıştır.” ifadesine yüksek lisans mezunu çalışanlar, ön lisans ve lisans mezunu çalışanlarla karşılaştırıldığında daha fazla katılmaktadır.

Yukarıda görüldüğü gibi, ön lisans mezunu eğitim çalışanları hem parametrik hem parametrik olmayan maddelerdeki eğitim sendikalarına

yönelik olarak, lisans ve lisansüstü mezunu eğitim çalışanlarına kıyasla daha olumlu görüşlere sahiptir. Yüksek lisans ve lisans mezunu eğitim çalışanlarının sendikaları daha fazla sorguladıkları ve daha fazla beklentilere sahip olduğu söylenebilir.

Çizelge 6'da görüldüğü üzere ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin branş değişkenine göre sendikalara ilişkin görüş farklılıklarını belirlemek üzere yapılan T-Testi sonucunda 5 ve 21. maddelerde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Çizelge 6: Araştırmaya Katılan Grubun Branş Değişkenine Göre Parametrik Maddelerdeki Görüşleri (T-Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde NO	Sınıf Öğretmeni (N=219, %59.8)		Branş Öğretmeni (N=147, % 40.2)		t	P	sd
	$\bar{x}$	SS	$\bar{x}$	SS			
5	4.11	0.99	4.34	0.84	-2.33	0.02*	364
21	2.45	1.08	2.72	1.11	-2.29	0.02*	364

$P < .05^*$

5. maddedeki, "Eğitim sendikaları, belli siyasi fikirlere göre yapılanmıştır." maddesine branş öğretmenleri ($\bar{x} = 4,34$) "tamamen katılıyorum" ve sınıf öğretmenleri ($\bar{x} = 4,11$) "katılıyorum" seviye aralığında yanıt vermişlerdir. Bakıldığında branş öğretmenlerinin bu maddeye sınıf öğretmenlerine göre daha fazla katıldıkları gözlenmektedir. Örnekleme oluşturan sınıf öğretmenlerin çoğu ön lisans mezunudur. Bu durum da, eğitim değişkeniyle ilgili analizlerde ortaya çıkan, ön lisans mezunu eğitim çalışanları lisans ve lisansüstü mezunu eğitim çalışanlarına kıyasla daha olumlu görüşlere sahip oldukları yönündeki bulguyla bir paralellik göstermekte ve bu iki bulgu arasında bir ortak varyant bulunduğu düşüncesini akla getirmektedir.

21. maddede "Sendikalar, ortak bir mesleki bilinç oluşturmaktadır." ifadesine sınıf öğretmenleri ($\bar{x} = 2,45$) "katılmıyorum", branş öğretmenleri ($\bar{x} = 2,72$) "kısmen katılıyorum" seviye aralığında yanıt vermişlerdir. Bu

madde de branş öğretmenleri, sınıf öğretmenlerine göre daha fazla katılım göstererek daha olumlu yaklaştığı anlaşılmaktadır.

Çizelge 7’de ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre parametrik olan 5. maddeye ilişkin Varyans Analizi sonuçları görülmektedir.

Çizelge 7: Araştırmaya Katılan Grubun Kıdem Değişkenine Göre Parametrik Maddelerdeki Görüşleri (Varyans Analizi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde NO	1-10 Yıl (a) (N=119, %32.5)		11-20 Yıl (b) (N=153, %41.8)		20 Yıl ve üzeri (c) (N=94,%25.7)		Varyans		Fark Olan Gruplar (Scheffe)
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	F	P	
5	4.42	0.80	4.20	0.94	3.93	1.02	7.42	0.00*	a-c

$P < .05^*$

Sendikaların belli siyasi fikirlere göre yapılandığı (5. madde) görüşüne, 1–10 yıl kıdeme sahip çalışanlar ile 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip çalışanlar arasında Scheffe testine göre 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklılıklar vardır. 1–10 yıl kıdeme sahip çalışanlar, bu maddeyi ($\bar{x} = 4,42$) “tamamen katılıyorum” seviye aralığında benimserken 20 yıl ve üzeri çalışanların ($\bar{x} = 3,93$) “katılıyorum” düzeyinde daha az benimsedikleri görülmektedir. Bu madde ile ilgili olarak eğitim değişkeninde ön lisans mezunu ve sınıf öğretmeni olarak görev yapan eğitim çalışanlarının çoğu kıdem olarak tecrübelidir. Bu durumun, eğitim ve branş değişkeninde bu madde ile ilgili olarak elde edilen bulgularla koşutluk sağladığı söylenebilir.

Çizelge 8’de ilköğretim okulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre parametrik olmayan 6. ve 22. maddelere ilişkin Kruskal Wallis H Testi sonuçları görülmektedir.

Çizelge 8: Araştırmaya Katılanların Kıdem Değişkenine Göre Parametrik Olmayan Maddelerdeki Görüşleri. (Kruskal Wallis Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Sıra Ortalamaları				Fark Olan

Madde NO	1-10 Yıl	11-20 Yıl	20 Yıl üzeri	sd	X ²	P	Gruplar (MWU)
	(a) (N=119, %32.5)	(b) (N=153, %41.8)	(c) (N=94, %25.7)				
6	199,89	186,27	158,23	2	9,150	0,01	a-c, b-c
22	165,24	183,03	207,00	2	8,748	0,01	a-c

Bu sonuçlara göre, “sendikalar, ülkenin eğitim sorunlarına yeterince fikir ve proje üretememekte” olduğu görüşüne 20 yıl üzeri kıdeme sahip çalışanlar (sıra ort. 158,23), 11-20 yıl kıdeme sahip çalışanlar (sıra ort.: 186,27) ile 1-10 yıl kıdeme sahip çalışanlara (sıra ort.: 199,89) oranla daha az katılmaktadırlar. 22. madde de yer alan “sendikalar, siyasi iktidara, partilere ve diğer toplum kuruluşlarına karşı bağımsızdır.” ifadesine de yine 1–10 yıl kıdeme sahip çalışanlar, 20 yıl üzeri kıdeme sahip çalışanlara kıyasla daha az katılmaktadırlar.

Kıdem yılı azaldıkça sendikal örgütlenmeye karşı olumsuz tutumların ortaya çıktığı görülmektedir. 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip çalışanların, geçmişte yaşanan sendika ve dernek deneyimlerinde yaşanan sıkıntıların etkisini göz önünde tuttuklarından dolayı daha olumlu düşünceler taşıdıklarını söylenebilir. Araştırmaya katılanların görev değişkenine göre eğitim sendikalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. Baysal (2006)’ın araştırmasında da yönetici ve öğretmen görüşleri arasında çok büyük farklılıklar bulunmamıştır.

Çizelge 9’da görüldüğü gibi sendikaya üye olup olmama değişkenine göre sendika üyesi çalışan ile sendika üyesi olmayan çalışanların görüşleri arasında 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 ve 22. maddelerde 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 9: Araştırmaya Katılanların Sendika Değişkenine Göre Parametrik Maddelerdeki Görüşleri (T-Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde NO	Sendikalı Çalışan (N=227, %62.0)		Sendikasıız Çalışan (N=139, % 38.0)		t	P	sd
	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
4	3.69	1.19	3.17	1.21	4,05	0.00*	364

5	4,08	0,95	4,41	0,88	-3,25	0,00*	364
6	3,77	1,07	4,15	0,98	-3,31	0,00*	364
7	3,86	0,94	4,08	0,95	-2,14	0,03*	364
8	2,70	0,98	2,45	1,04	2,27	0,02*	364
10	2,59	1,01	2,28	0,97	2,86	0,00*	364
11	3,17	1,04	2,51	0,95	6,09	0,00*	364
12	3,14	1,04	2,70	1,05	3,89	0,00*	364
14	2,72	1,11	2,23	1,12	4,05	0,00*	364
15	2,59	1,14	2,27	1,07	2,65	0,00*	364
16	3,04	1,08	2,33	0,98	6,24	0,00*	364
17	2,88	1,09	2,38	1,03	4,29	0,00*	364
18	3,06	1,10	2,38	0,98	5,96	0,00*	364
19	3,20	1,04	2,62	1,09	5,03	0,00*	364
20	3,05	1,00	2,44	1,01	5,60	0,00*	364
21	2,81	1,09	2,14	0,98	5,89	0,00*	364
22	2,40	1,18	1,88	1,08	4,24	0,00*	364

$P < .05^*$

Bu bulgulara göre; sendika üyesi olmayan eğitim çalışanlarının, sendika üyesi eğitim çalışanlarına göre yukarıdaki maddelere ilişkin görüşleri daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Çizelge 10: Araştırmaya Katılanların Sendika Değişkenine Göre Parametrik Olmayan Maddelerdeki Görüşleri (Mann-Whitney U Testi Sonucunda Anlamlı Fark Bulunan Maddeler)

Madde	Sendikalı Çalışan (N=227, % 62.0)	Sendikasız Çalışan (N=139, % 38.0)	MWU	P
-------	--------------------------------------	---------------------------------------	-----	---

No	Sıra Ort.	Sıra Top.	Sıra Ort.	Sıra Top.		
1	204,62	46448	149,01	20712	10982	0,000*
2	199,94	45387	156,64	21773	12043	0,000*
3	167,47	38015	209,68	29145	12137	0,000*
9	192,48	43692	168,84	23469	13739	0,031*
13	192,84	43774	168,25	23386	13656	0,023*
24	197,09	44740	161,30	22421	12691	0,001*

$P < .05^*$

Çizelge 10'da görüldüğü gibi sendikaların gerekliliği (madde 1), sendikaların çalışanlara yararlılığı (madde 2), sendikaların üyelerin çıkarlarını koruması (madde 9), sendikaların üye haklarını korumada her türlü riski alması (madde 13) ve sendikaların grev ve toplu sözleşme hakkına sahip olma (madde 24) konularında sendika üyesi olmayan eğitim çalışanları, sendika üyesi çalışanlara oranla olumsuz görüşlere sahiptir. Sendikaya üye olmayan çalışanlar, sendikaya üye olmayı eğitim hizmetine engel olarak (madde 3) görmektedirler.

Sendikalı ile sendikasız eğitim çalışanları arasındaki görüş farklılıklarını belirlemek üzere parametrik maddelerde yapılan T testi (Çizelge 9) ve parametrik olmayan maddelerde yapılan Mann Whitney U testi (Çizelge 10) sonucunda 23. madde dışında tüm maddelerde bu iki grubun görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Her iki test sonucunda da anlamlı farkı belirten P değeri çoğu maddelerde 0,00 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, eğitim çalışanlarının sendikaya üye olma/olmama tercih nedenini de göstermektedir. Bulgular, her iki grubun taban tabana zıt düşünceler taşıdığını ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan sendikaların yetersizliğine ilişkin olarak sendikalı/sendikasız tüm eğitim çalışanları fikir birliği içinde olduğu görülmektedir. Bu durumda eğitim sendikalarının yetersizliği, eğitim çalışanları tarafından önemli bir görüş olarak ortaya çıkmaktadır. Bu görüş, Boyacı (1994)'nın araştırma bulgularında da sendikalaşma önünde karşılaşılan güçlükler olarak en başta gelmektedir.

4. TARTIŞMA

Sendikacılık, demokrasinin tamamlayıcı bir unsuru ve ayrılmaz parçasıdır. Hür ve bağımsız sendikalar, demokrasinin destekleyicisi olmuşlardır (Tortop 2005, 142). Demokrasinin temel nitelikleri özgürlükçülük, çoğulculuk, eşitçilik, katılımcılık ve uzlaşmadır. Demokrasinin doğal uzantısı olan çalışmaların ve çalışanların örgütlenmesi, demokrasinin gerçekliğinin ve geleceğinin güvencesidir (Özdemir 1987). Araştırma bulguları, Boyacı (1994) ve Baysal (2006)'ın araştırma sonuçlarına benzer şekilde, eğitim çalışanlarının, sendikaların eğitim alanında olması gerektiğini ve örgütlenmeden yana olduğunu ortaya koymaktadır.

Dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde 1960 yılından itibaren görülmeye başlanan, 1970'li yıllarda yoğunlaşan ve 1980'li yıllarda süren kamu kesimi grevleri, son yılların önemli bir toplumsal gerçeğidir (Gülmez 1996, 108). Grev, devletin ve memurların varlık nedeni olan kamu görevlerinin yapılmasına engel olduğu için hizmetten yararlananlara büyük sıkıntılar getirmektedir. Bu nedenle pek çok ülkede kamu personeline grev hakkı tanınmamıştır (Tortop 2005, 138). Ülkemizde Devlet Memurları Kanununun 27. maddesinde memurların grev yasağı bulunmaktadır. Memurlara toplu görüşme, 26 Temmuz 1995'ten sonra tanınmıştır. Grev hakkı olmayan ve son sözün idarede olduğu toplu görüşme hakkı, anayasal güvence haline getirilmiştir. Devlet memurlarının grev yapma/yapmama konusunda değişik görüşler ve uygulamalar olmakla beraber (Tortop 2005, 135; Ünsal 1999, 45-46), grev hakkı olmadan toplu iş sözleşmesinin olması, çalışma başarısı açısından çok yararlı olmayacaktır (Mutlu 2000; Güven 2007). Yıldırım (2007)'in araştırmasına katılan sendikalı öğretmenlerin büyük çoğunluğu grev hakkının eğitim çalışanlarına tanınması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Aldatmaz (2002)'in araştırma bulgularına göre öğretmenler grevli, toplu sözleşmeli, siyasal hakların genişletilmesine imkân tanıyan bir yasa istemektedirler. Bu araştırma bulguları, sözü edilen sonuçları desteklemektedir. Devletin çalışma koşullarını tek yönlü olarak belirlediği toplu görüşme yerine, tek yanlı belirleyiciliğe son veren karşılıklı işveren-çalışan diyaloguna dayalı toplu iş sözleşmesi bir hak olarak sağlanmalıdır. Grev hakkı tanımlanmalı ve tanınmalıdır.

Kamu çalışanları arasında özellikle en geniş kesimi oluşturan eğitim alanında kadın çalışanların oranı sürekli artış göstermektedir (Toksöz ve Sayılan 1998). Buna rağmen çalışan kadınların, sendikalara gerek üyelik düzeyinde gerek yönetim kademelerinde katılımının düşük olduğu görülmektedir. Bu düşük katılımın nedenleri arasında kadının işgücüne katılım oranının düşük olması, kadının sendikalaşma oranı düşük sektör,

meslek ve işlerde yoğunlaşması, kadının işe bakış açısı, sendikaların faaliyetleri, zaman kıtlığı, geleneksel değer yargıları, sendika çevresi sayılabilir (Tokol 1998; Toksöz 1994; Toksöz ve Sayılan 1998).

Günümüzde kadınların sendikal yapılanma içerisinde her düzeyde yer alması düşüncesi genel kabul görmeye birlikte kadın üyelerin sendikal faaliyette ve sendika yönetimlerinde gereken yeri almadıkları, katılımın sınırlı olduğu dile getirilmektedir (Toksöz ve Erdoğan 1998, 17). Bu araştırma sonuçlarında da, kadınların sendikaların gerekliliği noktasındaki görüşe katılımının, erkek eğitim çalışanlarına göre düşük olduğu görülmektedir. Boyacı (1994) ve Çınar (2008) araştırmalarında benzer şekilde kadın eğitim çalışanların sendikal örgütlenmeye yeterli ilgi göstermediklerini ortaya koymaktadır. Aldatmaz (2002) araştırmasında, erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre sivil örgütlenmelere daha fazla önem verdiği bulgusuna ulaşmıştır.

Kadın çalışanların yoğunlukta oldukları sektörlerde bile sendikal katılımın yetersiz olduğu, üst düzey yönetimlerde ise oldukça az yer aldıkları göze çarpmaktadır. Bu nedenle sendikaların kadınların sendikalaşması için özel çaba harcamalıdır. Gerek sendikaya ilgi göstermeyen, gerekse sendikalı olan kadınların katılımını sağlayacak politikaların üretilmesi gerekmektedir (Tokol 2002).

Mevcut eğitim sendikalarına güvenmeme, sendikaların yetersizliği ve sorunları çözeceğine olan inancın bulunmaması, geçmişte örgütlenmede yaşanan olumsuzluklar, aynı işkolunda birçok eğitim örgütünün kurulması ve bu örgütler arasında dayanışmanın yetersizliği (Boyacı 1994) sendikalaşma önünde karşılaşılan güçlükler olarak en başta gelmektedir. Sendikalara duyulan güvenin zayıflaması, üyelerin dahi yüksek güvenini kazanamamış olması sendikal yapıların varlığını etkileyen en önemli etkenlerden biridir (Yorgun 2007, 127). Araştırma bulguları, eğitim çalışanlarının büyük çoğunluğunun, eğitim sendikalarını yetersiz bulduklarını göstermektedir. Bakıldığında sendikaların, çalışanları memnun edemediği ve yeni üyeler için de bir cazibe merkezi oluşturamadığı ifade edilebilir.

Bulgular sendikalı/sendikasız eğitim çalışanlarının görüşleri arasında derin bakış açısı farklılığını ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda bu farklılık, sendikalı/sendikasız eğitim çalışanlarının tercihine uygunluğunu ortaya koymaktadır. Aynı şekilde Gemici (2002) araştırmasında, eğitim sendikasına üye olan ile sendika üyesi olmayan eğitim çalışanlarının algıları arasında anlamlı farklar olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Belli amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş kurumlar olan sendikalar, bütünlüğünü korumak için amaçlarına odaklanması gerekir. Bunu yapmadığı zaman kısa zamanda inanırlıklarını kaybederler (Drucker 1993, 80-81). Nitekim ülkemizde 1961 anayasası ile memurlar, sendikal haklar elde etmişler fakat sendikaların kuruluş amaçları dışına çıkarak siyasallaşması sonucu 1971'de kapatılmışlardır. 1971 yılından sonra dernekler bünyesinde toplanan öğretmenler yaşanan siyasallaşma sonucu 1980 darbesi ile kapatılmışlardır (Yıldırım 2007). Daha önceki örgütlenme dönemlerinde yaşanan siyasi gruplaşmalar, terör, anarşi benzeri acı olaylar çalışanların örgütlenmelerini olumsuz etkilemektedir. Ülkemizde sendika-siyaset ilişkisinin sendikal örgütlenme yoğunluğunu azaltan güçlü bir etmen olduğu ifade edilmektedir (Erkılıç 2007). Araştırma bulguları, eğitim sendikalarının siyasi fikirlere göre yapıldığını ve siyasi iktidara, partilere ve diğer toplum kuruluşlarına karşı bağımsız olmadığı görüşünü ortaya koymaktadır. Yıldırım (2007)'in araştırmasına katılan eğitimcilerin çoğunluğu, eğitim sendikaları arasında siyasi bölünmüşlük olduğunu ifade etmektedirler. Baysal (2006) yaptığı çalışmada öğretmenlerin sendikalara karşı oluşan en önemli olumsuz görüş olarak öğretmen sendikalarının siyasi olarak bölünmesi ve siyasi fikirlere göre ayrılmaları olduğunu belirtmişlerdir. Aldatmaz (2002) çalışmasında, öğretmenlerin, sendikaların siyasi düşünce açısından tarafsız olmalarını istediklerini belirtmektedirler.

Yıldırım (2007) yaptığı çalışmada eğitim sendikalarının sorunlarının başında eğitim sendikalarının siyasi partilere yakınlığı ile hükümetlerin eğitim sendikaları üzerinde baskısı olduğunu belirtmişlerdir. Aynı çalışmaya katılan sendikalı öğretmenlerin büyük çoğunluğu (% 92,2) siyasi partilerin eğitim sendikaları üzerinde etkileri olduğunu düşünmektedir.

Eğitim sendikaları, siyasi bölünmüşlük görüntüsünden kurtulmalı ve tüm çalışanları kucaklayıcı bir yapılanma içinde olmalıdır. Eğitim alanında yaşanan sorunlara karşı fikir ve proje üretmeli ve eğitim çalışanlarının haklı tepkilerini ortaya koymalıdır.

KAYNAKÇA

ALDATMAZ, E. B. (2002). **Türkiye'de Eğitim Sendikaları ve Etkilerinin Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- BAYSAL, Ö. (2006). **Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Örgütlenme Tutumları (Uşak Örneği)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- BOYACI, H. (1994). **Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlgilerinin Düzeyi ve Bu İlgi Düzeyinin Etkenleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- CAN, H., AKGÜN, A. ve KAVUNCUBAŞI, Ş. (1998). **Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi**, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- CAPPELLI, H. P. (Sep 1989). **The Role of Unions in Improving Workforce Quality**, Labor Market Efficiency and Effective Employee Management. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 317 711).
- DRUCKER, P. F. (1993). **Kapitalist Ötesi Toplum**, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- ERKİLİÇ, T. A. (2007). “İnsan Kaynakları ve Eğitim Programının Yönetimiyle İlgili Etmenlerin Ortaöğretimde Çalışanların Sendikal Örgütlenmelerine Etkileri”, **Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Yıl 7, S: 17, s: 53-64. <http://yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd17/sbd-17-04.pdf>
- ERTEN, A. (1971). “Sendikaların Mahiyeti”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 28, S: 1-4, s: 323-340.
- GEMİCİ, Y. (2002). **Eğitim Sendikalarının Okul Geliştirme Sürecine Etkileri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- GÖZÜBÜYÜK, A. Ş. (2000). **Yönetim Hukuku**, Ankara: Turhan Kitabevi.
- GÜLMEZ, M. (1996). **Dünyada Memurlar ve Sendikal Haklar**, Ankara: Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- GÜLMEZ, M. (2002). **Kamu Görevlileri Sendika ve Toplu Görüşme Hukuku**, Ankara: Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- GÜVEN, M. (2007). **Mevzuatımızda Sendika, Toplu İş Sözleşmesi ve Grev Hakları Açısından Memur ve İşçinin Durumu**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KREJCIE, R. V. ve MORGAN, D.W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”, **Educational and Psychological Measurement**, Vol: 30, NO: 3, p: 607-610.
- LIEBERMAN, M. (2000). **The Teacher Unions: How They Sabotage Educational Reform and Why**, San Francisco: Encounter Boks.

- MUTLU, L. (2000). "Memurların Sendikalaşması ve Ekonomik-Sosyal Haklara Etkisi", **Sayıştay Dergisi**, S: 42, s: 20-36.
- TOKOL, A. (2002). "Sendikaların Üye Sayısında Azalma Nedenleri ve Sendikaların İzlediği Yeni Politikalar", **İş-Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi**, C: 4, S: 1, 2002. www.isguc.org
- TOKOL, A. (1998). "Kadın ve Sendika Neden Bütünleşemiyor?" **Mülkiyeliler Birliği**, C. XVIII, S: 170, s: 19-23.
- TOKSÖZ, G. (1994). "Kadın Çalışanlar ve Sendikal Katılım", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C: 49, Nu: 3-4, s: 439-454.
- TOKSÖZ, G. ve SAYILAN, F. (1998). "Sendikaların Eğitim Programları ve Kadın Çalışanlar", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**. C: 53, Nu: 1-4, s: 297-306.
- TORTOP, N. (2005). **Kamu Personel Yönetimi (İnsan Kaynakları Yönetimi)**, Ankara: Yargı Yayınevi.
- TURAN, K. (1999). "Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Görevlileri Sendikalarının Hukuki Gelişmeleri", **Kamu-İş Dergisi**, C: 4, S: 4. http://www.sosyalsiyaset.net/documents/kamil_turan_2.htm
- ÜNSAL, E. (1999). **Kamu Görevlilerinin Sendika Kurma Hakkı, Memur Sendikaları**, İstanbul: Boyut Kitapları.
- YILDIRIM, İ. S. (2007). **Türkiye'de Sendikalaşma Sürecinde Öğretmen Sendikaları ve Siyasetle İlişkisi: Adapazarı Örneği**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- YORGUN, S. (2007). **Dirilişin Eşiğinde Sendikalar Yeni Eğilimler Yeni Stratejiler**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- YÜKSEL, Ö. (2000). **İnsan Kaynakları Yönetimi**, Ankara: Gazi Kitabevi.